

Jakobstads lärstig för hållbarhet

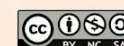
Jakobstads lärstig för hållbarhet

årskurs
1-9

Målet med den här lärstigen är att ge elever kunskaper, färdigheter och attityder som hjälper dem att bli aktörer för en hållbar vardag och framtid själva och tillsammans.

Den här lärstigen är för elever i åk 1-9. Den är en del av [den regionala standardlärstigen](#) i Jakobstads- och Karlebyregionen - från åk 1 till gymnasiet - utgående från [GreenComp](#) (som ger verktyg för att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030). Här kopplar vi ihop målen i de nationella läroplansgrunderna med materialtips och kompetenser från GreenComp och ger lärare verktyg för att planera sin undervisning om och bedömning av hållbarhetskompetens.

Jakobstads lärstig sammanställdes (12/2023) av Therese Finell, Maria Finne, Lotta Forsbacka, Siv Martelin, Pia-Maria Mattsson, Madeleine Stenman och Virpi Virkama inom projektet Gröna Stigen (09/2022-05/2024).

Lärstig för åk 1

Jakobstad

Åk 1

Värdesätta hållbarhet

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo9 inspirera eleven att **berätta och uttrycka sina åsikter** och beskriva sina upplevelser i tal, bild och skrift

Omg3 stödja eleven att utveckla **känsla för miljön** och handleda eleven att agera på ett hållbart sätt i närmiljön och i skolan

Re8 ge eleven möjligheter att öva sig att **framföra och motivera sina åsikter** samt att lyssna på och förstå olika åsikter

Definition:

Att reflektera över personliga värderingar, identifiera och förklara hur värderingar varierar mellan människor och över tid, och samtidigt kritiskt utvärdera i vilken utsträckning dessa värderingar stämmer överens med hållbarhetsvärderingar.

Eleven:

- ☐ identifierar värderingar och uttrycker egna.
- ☐ tar ställning i olika hållbarhetsfrågor.

Förslag på uppgifter:

- ☐ Undersök de ikoner som beskriver målen för Agenda 2030 och bekanta er med de gemensamma målen som gäller alla människor i världen. Gör en bild eller en bildserie som beskriver hur man tillsammans påverkar Agenda 2030-målen.
<https://teemapaivat.maailma2030.fi/sv/rubrik-agenda-2030-helhet-for-hallbar-utveckling?assignments=413#accordion-413>
- ☐ Förslag på värderingsövningar (linjen, heta stolen, fyra hörn):
<https://docs.google.com/presentation/d/11V6jQnjRYmJWxRkGxKQySXRBBUAjpuuwlGmlyyqIKEM/edit?usp=sharing>

Åk 1

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärstigen
åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo14 handleda eleven att **uppskatta** sin **egen och andras kultur** och språk samt **kulturell mångfald**, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur och sporra eleven att producera kultur tillsammans med andra

Bk11 stödja eleven att **beakta det kulturella mångfaldet** och hållbar utveckling i sitt bildskapande

Re6 vägleda eleven att **handla rättvist**, leva sig in i andras situation och att respektera andras tankar och övertygelser samt mänskliga rättigheter

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ respekterar, förstår och uppskattar olika kulturer.

Förslag på uppgifter:

- ☐ Ad Astras sagor handlar om fester från olika vackra traditioner. Varje saga finns berättad på fem språk: svenska, finska, engelska, arabiska och ryska. Fokuser tillsammans med eleverna på likheter mellan olika kulturer och festtraditioner. <https://saga.ad-astra.fi/>. Pedagogiskt material kopplat till festsagorna: https://saga.ad-astra.fi/sv/uppgifter_for_sagor
- ☐ Kulturell mångfald året runt med hjälp O.lika materialets kalender. I kalendern Mångfald året runt lyfts olika högtider och temadagar fram, dessa kan uppmärksammas i klassen. <https://o-lika.fi/kalender/>

Åk 1

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg3 stödja eleven att **utveckla känsla för miljön** och handleda eleven att agera på ett hållbart sätt i närmiljön och i skolan.

Omg4 handleda eleven att **undersöka**, röra sig och göra utflykter i sin **närmiljö**.

Gy3 stärka de grundläggande motoriska färdigheterna (balans- och rörelseförmåga, förmåga att hantera redskap), så att eleven lär sig att anpassa dem i **olika lärmiljöer**, i olika situationer och under **olika årstider**.

Re7 handleda eleven att tänka etiskt och att inse vad det innebär att **ta ansvar för** sig själv, sin grupp, miljön och **naturen**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ bryr mig om naturen.
- ☐ rör mig i naturen.
- ☐ upptäcker naturens mångfald.

Förslag på uppgifter:

- ☐ Klassen deltar i Barnens fågelvecka 13–19.5.2024 material och förslag på aktiviteter:
<https://www.birdlife.fi/tapahtumat/lasten-lintuviikko/barnens-fagelvecka/>
- ☐ Förslag på lekar, undersöka naturen med alla sinnen:
<https://pedagog.uppsala.se/globalassets/pedagog-uppsala/dokument/utomhusundervisning/med-alla-sinnen---ovningar-fran-naturskolan.pdf>
- ☐ I Naturhistoriska muséet materialbank finns många olika färdiga BINGO-brickor man kan använda:
<https://www.nrm.se/skola/forklassrummet/fklak3.9006235.html>
- ☐ Grön flagg material kring naturens mångfald:
<https://vihrealippu.fi/sv/biodiversitet/?fbclid=IwAR0rJ1HyzrcCAz6axtuGRfXF1bqGpCjHTAB6lYgHfORmNzbiqDqEXvJ5tzg>

Lärstig för åk 2

Jakobstad

Åk 2

Anpassnings- förmåga

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Re5 uppmuntra eleven att identifiera och **uttrycka sina tankar och känslor**

Bk2 uppmuntra eleven att **diskutera om sina iakttagelser och tankar**

Att hantera omställningar och utmaningar i komplexa hållbarhetssituationer. Att fatta beslut som berör framtiden i situationer som kännetecknas av osäkerhet och risk.

Eleven:

- ❑ identifierar och uttrycker egna känslor och orsaker bakom dessa.
- ❑ övar på att hantera egna och andras motgångar (empati).

Förslag på uppgifter:

- ❑ Körkort för psykisk hälsa, ett omfattande materialpaket utarbetat av Mieli rf och Tavastehus stad. Helheten Körkort i psykisk hälsa har utvecklats i samarbete med Tavastehus stad och MIELI Psykisk Hälsa Finland rf för att öva grundskoleelevers färdigheter inom psykisk hälsa. Helheten består av kunskaper och färdigheter relaterade till psykiskt välbefinnande i enlighet med läroplanen. Informationsinnehållet presenteras på åldersnivå och med hjälp av exempel. Övningarna utförs individuellt eller i grupp. <https://oppi.mieli.fi/mod/book/view.php?id=14024>
- ❑ Lilla miljöångestguiden: https://mieli.fi/wp-content/uploads/2021/09/ympa%CC%88risto%CC%88ahdistus_taitto_RUOTSI_PAINO.pdf
- ❑ [Folkhälsan/Övningar](#)
- ❑ [Folkhälsan/Öva känslor](#)

Åk 2

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärstigen
åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo14 handleda eleven att **uppskatta sin egen och andras kultur** och språk samt **kulturell mångfald**, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur och sporra eleven att producera kultur tillsammans med andra

Bk11 stödja eleven att **beakta det kulturella mångfaldet** och hållbar utveckling i sitt bildskapande

Re6 vägleda eleven att **handla rättvist**, leva sig in i andras situation och att respektera andras tankar och övertygelser samt mänskliga rättigheter

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ respekterar, förstår och uppskattar olika kulturer.

Förslag på uppgifter:

- ☐ Ad Astras sagor handlar om fester från olika vackra traditioner. Varje saga finns berättad på fem språk: svenska, finska, engelska, arabiska och ryska. Fokuser tillsammans med eleverna på likheter mellan olika kulturer och festtraditioner. <https://saga.ad-astra.fi/>. Pedagogiskt material kopplat till festsagorna: https://saga.ad-astra.fi/sv/uppgifter_for_sagor
- ☐ Kulturell mångfald året runt med hjälp O.lika materialets kalender. I kalendern Mångfald året runt lyfts olika högtider och temadagar fram, dessa kan uppmärksammas i klassen. <https://o-lika.fi/kalender/>

Åk 2

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg3 stödja eleven att **utveckla känsla för miljön** och handleda eleven att agera på ett hållbart sätt i närmiljön och i skolan

Omg4 handleda eleven att **undersöka**, röra sig och göra utflykter i sin **närmiljö**.

Gy3 stärka de grundläggande motoriska färdigheterna (balans- och rörelseförmåga, förmåga att hantera redskap), så att eleven lär sig att anpassa dem i **olika lärmiljöer**, i olika situationer och under **olika årstider**

Re7 handleda eleven att tänka etiskt och att inse vad det innebär att **ta ansvar** för sig själv, sin grupp, miljön och **naturen**

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ bryr mig om naturen.
- ☐ rör mig i naturen.
- ☐ upptäcker naturens mångfald.

Förslag på uppgifter:

- ☐ Klassen deltar i Barnens fågelvecka 13–19.5.2024 material och förslag på aktiviteter:
<https://www.birdlife.fi/tapahtumat/lasten-lintuviikko/barnens-fagelvecka/>
- ☐ Förslag på lekar, undersöka naturen med alla sinnen:
<https://pedagog.uppsala.se/globalassets/pedagog-uppsala/dokument/utomhusundervisning/med-alla-sinnen---ovningar-fran-naturskolan.pdf>
- ☐ I Naturhistoriska muséet materialbank finns många olika färdiga BINGO-brickor man kan använda:
<https://www.nrm.se/skola/forklassrummet/fklak3.9006235.html>
- ☐ Grön flagg material kring naturens mångfald:
<https://vihrealippu.fi/sv/biodiversitet/?fbclid=IwAR0rJ1HyzrcCAz6axtuGRfXF1bqGpCjHTAB6lYgHfORmNzbqDqEXvJ5tza>

Lärstig för åk 3

Jakobstad

Åk 3

Kollektivt handlande

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo2 Eleven lär sig iaktta hur egna språkliga och kommunikativa val inverkar i gruppkommunikationssituationer och **ta hänsyn till andra gruppmedlemmar**.

Fi5 Eleven lär sig att berätta om mål för sina studier i finska. **Eleven lär sig att samarbeta och delta i gruppens aktiviteter** på ett sätt som motiverar till att lära sig **tillsammans**.

MoFi4 Eleven lär sig att berätta om mål för sina studier i finska. Eleven **lär sig att samarbeta** och fungera i grupp på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.

En5 Eleven lär sig att berätta om målen för sina studier i engelska. Eleven lär sig **att samarbeta** och delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.

Omg7 Eleven förstår användningen och betydelsen av vardagliga tekniska tillämpningar, hur de fungerar och används samt **prövar, upptäcker och skapar nytt tillsammans med andra**.

Bk5 Eleven lär sig att målmedvetet utveckla sitt visuella uttryck **självständigt och i samarbete**.

Gy8 Eleven **arbetar tillsammans med alla** och kan reglera sina handlingar och känslouttryck i gymnastiksituationerna.

Att agera för förändring i samarbete med andra.

Eleven:

- ☐ planerar och genomför gemensamt påverkansarbete.
- ☐ tar hänsyn till andra gruppmedlemmar.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Röda korsets [materialpaket](#), kompiskunskap med Mumin:
- ☐ [Öva](#) på förhandlingsegenskaper med material från Ahtisaaripäivä.fi:
- ☐ [Samarbetsövningen](#) Mötas i mitten

Åk 3

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärtigen
åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo15 Eleven utvecklar sin(a) språklig(a) och kulturella identitet(er) och lär sig att värdesätta **olika kulturer och språk** samt lär sig att använda medier och kulturutbud.

Bk11 Eleven beaktar **perspektiv som anknyter till kulturell mångfald** och hållbar utveckling när hen uttrycker sig i bild.

Sa3 Eleven lär sig att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper, att förstå betydelsen av de **mänskliga rättigheterna** och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet.

En1 Eleven lär sig att känna igen den **språkliga och kulturella mångfalden** i sin närmiljö och i världen. Eleven lär sig att förstå engelskans ställning som globalt kommunikationsspråk.

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ förstår att det finns likheter mellan olika kulturer, samhällen och individer
- ☐ förstår och reflekterar över personliga behov
- ☐ har kunskap om hur människans påverkan på naturen ökat över tid

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ I [materialpaketet](#) som sammanställts på O.lika:s hemsida kan man bekanta sig med människor som gjort skillnad
- ☐ [Materialpaket](#) skall översättas. Vilka behov har ett barn?
- ☐ Materialpaket på engelska. [Vilket skulle vara det bästa hemmet?](#) eller [Vad innebär ordet hem?](#)

Åk 3

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg15 Eleven **undersöker naturen**, identifierar organismer och livsmiljöer samt kan tänka ekologiskt. Eleven förstår människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling.

Re4 Eleven kan **ta ansvar** för sig själv, andra människor och **naturen**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ undersöker naturen.
- ☐ inser att allt människan producerat kommer från råvaror från naturen.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Undersök och odla med frön: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ☐ Utomhuslekar med skogstema: <https://www.skogeniskolan.se/laromedel/36-leken/>
- ☐ Näringskedjor och näringsvävar https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ☐ Olika slags frön https://drive.google.com/file/d/16jUB9R3qRezbtDzEIBjOW3N1u-o2RiH/view?usp=drive_link
- ☐ Använd metoden diamanten för att på ett demokratiskt vis välja påverkansprojekt som eleverna skall jobba med. På Grön flaggs hemsida finns det flera olika rubriker som kan kan arbeta utifrån.
<https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Metoddiamanten.pdf>
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Det_viktigaste_malet_for_paverkan.pdf

Lärstig för åk 4

Jakobstad

Åk 4

Problemformulering

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg4 Eleven **formulerar frågor** om olika ämnesområden och använder dem som utgångspunkt för undersökningar och andra aktiviteter.

Ma3 handleda eleven att utveckla sin förmåga **att ställa frågor** och dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer.

“På ett grundläggande plan handlar problemformulering om att fastställa vad det är som gör en viss situation utmanade och sedan identifiera de bästa åtgärderna för att ta itu med det, något som kräver systemtänkande. Problemformulering bidrar framförallt till att fastställa mål och staka ut riktningen för problemlösningsprocess” Green Comp s 21-22.

Eleven:

- ☐ formulerar forskningsbara frågor med koppling till hållbarhet.
- ☐ ser att problem kan se olika ut ur olika perspektiv.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Frågor och problemställning, tre olika aktiviteter:
- ☐ Jobba med begrepps-bubblor i omgivningslära, norskt material:
- ☐ Lärrarhandledning, film, för hur man skall jobba med begrepps-bubblor i undervisningen.
- ☐ Lärrarhandledning: Vad är forskningsbara frågor? Forskningsbara frågor, lärrarhandledning - se bilaga

Lärrarhandledning: Att ställa frågor, lärrarhandledning - se bilaga

Åk 4

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärtigen
åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo15 Eleven utvecklar sin(a) språklig(a) och kulturella identitet(er) och lär sig att värdesätta **olika kulturer och språk** samt lär sig att använda medier och kulturutbud.

Bk11 Eleven beaktar **perspektiv som anknyter till kulturell mångfald** och hållbar utveckling när hen uttrycker sig i bild.

Sa3 Eleven lär sig att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper, att förstå betydelsen av de **mänskliga rättigheterna** och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet.

En1 Eleven lär sig att känna igen den **språkliga och kulturella mångfalden** i sin närmiljö och i världen. Eleven lär sig att förstå engelskans ställning som globalt kommunikationsspråk.

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ förstår att det finns likheter mellan olika kulturer, samhällen och individer
- ☐ förstår och reflekterar över personliga behov
- ☐ har kunskap om hur människans påverkan på naturen ökat över tid

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ I [materialpaketet](#) som sammanställts på O.lika:s hemsida kan man bekanta sig med människor som gjort skillnad
- ☐ [Materialpaket](#) skall översättas. Vilka behov har ett barn?
- ☐ Materialpaket på engelska. [Vilket skulle vara det bästa hemmet?](#) eller [Vad innebär ordet hem?](#)

Åk 4

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg15 Eleven **undersöker naturen**, identifierar organismer och livsmiljöer samt kan tänka ekologiskt. Eleven förstår människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling.

Re4 Eleven kan **ta ansvar** för sig själv, andra människor och **naturen**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ❑ undersöker naturen.
- ❑ inser att allt människan producerat kommer från råvaror från naturen.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ❑ Undersök och odla med frön: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ❑ Utomhuslekar med skogstema: <https://www.skogeniskolan.se/laromedel/36-leken/>
- ❑ Näringskedjor och näringsvävar https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ❑ Olika slags frön https://drive.google.com/file/d/16jUB9R3qRezbtDzElBiJ0W3N1u-o2RiH/view?usp=drive_link
- ❑ Använd metoden diamanten för att på ett demokratiskt vis välja påverkansprojekt som eleverna skall jobba med. På Grön flaggs hemsida finns det flera olika rubriker som kan kan arbeta utifrån.
<https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Metoddiamanten.pdf>
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Det_viktigaste_malet_for_paverkan.pdf

Lärstig för åk 5

Jakobstad

Åk 5

Utforskande tänkande

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo7 Eleven lär sig att söka information, använda mångsidiga informationskällor och **bedöma informationens tillförlitlighet**.

Fi10 och **En10** Eleven lär sig att **förstå budskapet** i muntliga och skriftliga texter

Omg11 Eleven använder digitala verktyg för att söka, **bearbeta** och presentera information och för att kommunicera på ett ansvarsfullt, tryggt och ergonomiskt sätt

Omg14 Eleven hämtar tillförlitlig information, uttrycker på ett motiverat sätt olika synpunkter samt **tolkar och kritiskt bedömer informationskällor och synvinklar**

Re4 Eleven utvecklar sin förmåga att söka information om religion i olika källor samt **bedöma och använda informationen**.

Att använda sig av ett förhållningssätt där man utforskar och kopplar samman olika discipliner, är kreativ och experimenterar med nya idéer eller metoder.

Eleven:

- ❑ söker och sammanställer källkritiskt information om hållbarhet.
- ❑ kommer med idéer, genomför idéer, förbättrar sina och andras idéer för en hållbarare vardag.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ❑ Vem är trovärdig och expert? [Övning](#) i källkritik
- ❑ [Uppfinnarworkshop](#), materialet på norska
- ❑ [Lärrarhandledning](#): Samhällsfrågor med naturvetenskapligt innehåll

Åk 5

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärtigen
åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo15 Eleven utvecklar sin(a) språklig(a) och kulturella identitet(er) och lär sig att värdesätta **olika kulturer och språk** samt lär sig att använda medier och kulturutbud.

Bk11 Eleven beaktar **perspektiv som anknyter till kulturell mångfald** och hållbar utveckling när hen uttrycker sig i bild.

Sa3 Eleven lär sig att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper, att förstå betydelsen av de **mänskliga rättigheterna** och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet.

En1 Eleven lär sig att känna igen den **språkliga och kulturella mångfalden** i sin närmiljö och i världen. Eleven lär sig att förstå engelskans ställning som globalt kommunikationsspråk.

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ förstår att det finns likheter mellan olika kulturer, samhällen och individer
- ☐ förstår och reflekterar över personliga behov
- ☐ har kunskap om hur människans påverkan på naturen ökat över tid

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ I [materialpaketet](#) som sammanställts på O.lika:s hemsida kan man bekanta sig med människor som gjort skillnad
- ☐ [Materialpaket](#) skall översättas. Vilka behov har ett barn?
- ☐ Materialpaket på engelska. [Vilket skulle vara det bästa hemmet?](#) eller [Vad innebär ordet hem?](#)

Åk 5

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg15 Eleven **undersöker naturen**, identifierar organismer och livsmiljöer samt kan tänka ekologiskt. Eleven förstår människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling.

Re4 Eleven kan **ta ansvar** för sig själv, andra människor och **naturen**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ undersöker naturen.
- ☐ inser att allt människan producerat kommer från råvaror från naturen.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Undersök och odla med frön: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ☐ Utomhuslekar med skogstema: <https://www.skogeniskolan.se/laromedel/36-leken/>
- ☐ Näringskedjor och näringsvävar https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ☐ Olika slags frön https://drive.google.com/file/d/16jUB9R3qRezbtDzElBiJOW3N1u-o2RiH/view?usp=drive_link
- ☐ Använd metoden diamanten för att på ett demokratiskt vis välja påverkansprojekt som eleverna skall jobba med. På Grön flaggs hemsida finns det flera olika rubriker som kan kan arbeta utifrån.
<https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Metoddiamanten.pdf>
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Det_viktigaste_malet_for_paverkan.pdf

Lärstig för åk 6

Jakobstad

Åk 6

Individuell handlingsförmåga

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Re10 Eleven utvecklar sin förmåga att **utvärdera sina val** och reflektera kring de värden som påverkar dem ur ett etiskt perspektiv och med tanke på en hållbar framtid

Livs10 Eleven vet att det finns internationellt överenskomna mål för hållbar utveckling. Eleven kan **agera ansvarsfullt** i sin omgivning.

Sam1 8 Eleven lär sig att förstå grunderna för sin egen penninganvändning och sina egna konsumtionsval samt färdigheter som anknyter till dem.

Bk11 Eleven **beaktar perspektiv** som anknyter till kulturell mångfald och **hållbar utveckling** när hen uttrycker sig i bild.

Innehåll 4 i Omg: Eleverna bekanta sig också med de rättigheter och skyldigheter som gäller då de rör sig i sin omgivning

*Att identifiera den egna
hållbarhetspotentialen och
aktivt bidra till att förbättra
framtidsutsikterna för
lokalsamhället och
planeten.*

Eleven:

- ☐ agera på ett hållbart sätt
- ☐ är medveten om sina rättigheter och skyldigheter

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Venni och klimatförändringen, [materialpaket](#) på finska
- ☐ [Bygga](#) olika fågelholkar för olika fåglar
- ☐ [Övningar och material](#) om allemansrätten
- ☐ Det är tillåtet att planscher. <https://www.utinaturen.fi/etikettifriluftslivet>
- ☐ [Spel](#): Barnens rättigheter
- ☐ Unicefs [materialpaket](#) om barnens rättigheter

Åk 6

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärstigen
åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo15 Eleven utvecklar sin(a) språklig(a) och kulturella identitet(er) och lär sig att värdesätta **olika kulturer och språk** samt lär sig att använda medier och kulturutbud.

Bk11 Eleven beaktar **perspektiv som anknyter till kulturell mångfald** och hållbar utveckling när hen uttrycker sig i bild.

Sa3 Eleven lär sig att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper, att förstå betydelsen av de **mänskliga rättigheterna** och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet.

En1 Eleven lär sig att känna igen den **språkliga och kulturella mångfalden** i sin närmiljö och i världen. Eleven lär sig att förstå engelskans ställning som globalt kommunikationsspråk.

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ❑ förstår att det finns likheter mellan olika kulturer, samhällen och individer
- ❑ förstår och reflekterar över personliga behov
- ❑ har kunskap om hur människans påverkan på naturen ökat över tid

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ❑ I [materialpaketet](#) som sammanställts på O.lika:s hemsida kan man bekanta sig med människor som gjort skillnad
- ❑ [Materialpaket](#) skall översättas. Vilka behov har ett barn?
- ❑ Materialpaket på engelska. [Vilket skulle vara det bästa hemmet?](#) eller [Vad innebär ordet hem?](#)

Åk 6

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Omg15 Eleven **undersöker naturen**, identifierar organismer och livsmiljöer samt kan tänka ekologiskt. Eleven förstår människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling.

Re4 Eleven kan **ta ansvar** för sig själv, andra människor och **naturen**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ undersöker naturen.
- ☐ inser att allt människan producerat kommer från råvaror från naturen.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Undersök och odla med frön: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ☐ Utomhuslekar med skogstema: <https://www.skogeniskolan.se/laromedel/36-leken/>
- ☐ Näringskedjor och näringsvävar https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1H0ZS3Bdo89bkcp1ye63_BD7TULikH3Jh
- ☐ Olika slags frön https://drive.google.com/file/d/16jUB9R3qRezbtDzElBiJ0W3N1u-o2RiH/view?usp=drive_link
- ☐ Använd metoden diamanten för att på ett demokratiskt vis välja påverkansprojekt som eleverna skall jobba med. På Grön flaggs hemsida finns det flera olika rubriker som kan kan arbeta utifrån.
<https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Metoddiamanten.pdf>
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2018/02/Det_viktigaste_malet_for_paverkan.pdf

Lärstig för åk 7

Jakobstad

Åk 7

Systemtänkande

Sida 1/2

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bi1 Eleven fördjupar sina färdigheter om **ekosystemens grundstruktur** och funktion.

Bi6 Eleven förstår betydelsen av **bioekonomi och ekosystemtjänster**

Ge4 Eleven förstår betydelsen av att **bruka naturresurser hållbart**.

Ke4 Eleven förstår betydelsen av kemi för att bygga en hållbar framtid samt utvärderar sina egna val med tanke på en **hållbar användning av naturresurser och livscykeln** hos en produkt. (se även FY4)

Fortsätter på nästa sida.

Att se hållbarhetsproblem från olika sidor. Problemen granskas ex. utgående från tid, plats och sammanhang. Vet att varje mänsklig handling har miljömässiga, sociala, kulturella och ekonomiska konsekvenser.

Eleven:

- ❑ känner till FN:s globala mål för hållbar utveckling och är medveten om kopplingarna mellan målen
- ❑ bekantar sig med olika produkters ekologiska fotavtryck och handavtryck

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ❑ [Blir världen bättre?](#) Materialpaket om de globala målen Till materialet finns det även en [lärarhandledning](#)
- ❑ Klimat på hållbar väg, WWF:s materialpaket för åk 1-9. [Övningar och experimentförslag](#) sidan 26-54
- ❑ [Undervisningsmaterial](#) om ekologiska fot- och handavtryck:
- ❑ [Materialpaket](#) i anslutning till cirkulär ekonomi:

Åk 7

Systemtänkande

Sida 2/2

Fortsättning:

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bi1 Eleven fördjupar sina färdigheter om **ekosystemens grundstruktur** och funktion.

Bi6 Eleven förstår betydelsen av **bioekonomi och ekosystemtjänster**

Ge4 Eleven förstår betydelsen av att **bruka naturresurser hållbart**.

Ke4 Eleven förstår betydelsen av kemi för att bygga en hållbar framtid samt utvärderar sina egna val med tanke på en **hållbar användning av naturresurser och livscykeln** hos en produkt. (se även FY4)

Saml 8 Eleven lär sig att förstå och **tillämpa principer för hållbar ekonomi** utgående från ett privat- och nationalekonomiskt perspektiv.

Sl8 Eleven lär sig att tänka ekonomiskt. Eleven lär sig att i anslutning till slöjdprocessen **göra val** som **främjar en hållbar livsstil**.

Hu3 Eleven lär sig att **välja och använda råvaror, material, arbetsredskap, och teknologi** som främjar en hållbar livsstil.

Hu13 Eleven lär sig att **tolka faktorer och aktiviteter i anknytning till cirkulär ekonomi** och hushållsarbeten som belastar miljön och ekonomin.

Åk 7

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärstigen åk
1-9

Sida 1/2

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bk11 Eleven lär sig att iaktta **kulturell mångfald** och hållbar utveckling samt lär sig att påverka med hjälp av bilder.

Hu7 Eleven lär sig att **förhålla sig accepterande** till **kulturell mångfald** i hemmen.

Fortsätter på nästa sida.

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ förstår att rättvisa för nuvarande och kommande generationer är kopplat till att skydda naturen.
- ☐ reflekterar över andras behov.
- ☐ har kunskap om att människans påverkan på naturen ökat över tid och kan identifiera bakomliggande orsaker.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Materia om barns olika livssituationer, [Livets lotteri](#) och [temauppgifterna](#).
- ☐ Bildbanken Dollar street finns på hemsidan Gapminder.org. I [lärarhandledningen](#) finns det en detaljerad lektionsplanering s 13-22 som hjälper eleverna att få en rättvisare bild av hur hushåll ser ut i olika inkomstklasser.
- ☐ [Klimatanpassningsspelet](#) som utarbetats av SMHI ger ökad förståelse för vad ett varmare klimat innebär och hur man kan möta de nya utmaningarna. Spelet passar för användning inom undervisning kring hållbar utveckling, klimat och samhällsplanering för åk 9 och uppåt.
- ☐ [Materialpaket](#) på hemsidan Landguiden om bland annat konflikter i världen.

Åk 7

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärtigen
åk 1-9

Sida 2/2

Fortsättning:

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bk11 Eleven lär sig att iaktta **kulturell mångfald** och hållbar utveckling samt lär sig att påverka med hjälp av bilder.

Hu7 Eleven lär sig att **förhålla sig accepterande** till **kulturell mångfald** i hemmen.

Sa3 Eleven lär sig att **förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna** samt principerna för en rättsstat och hur dessa anknyter till det finländska rättssystemet.

Hä12 Eleven lär sig att kritiskt bedöma information som berör hälsa och sjukdom samt lär sig att **granska individens rättigheter**, ansvar och möjligheter att påverka i frågor som gäller hälsa och trygghet i den egna lärmiljön och den närmaste omgivningen.

Re6 Eleven lär sig att använda centrala begrepp i etiskt tänkande. Eleven känner till de **centrala mänskliga rättigheterna** samt de etiska principerna i den religion som studeras och andra religioner och åskådningar.

Åk 7

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Ge9 Eleven lär sig att iaktta miljön och de förändringar som sker där, särskilt klimatförändringen och **försvagningen av biodiversiteten**. Eleven lär sig att följa med aktuella händelser i den egna närmiljön, i Finland och i hela världen.

Bi1 Eleven fördjupar sina färdigheter om ekosystemens grundstruktur och funktion. Eleven lär sig att jämföra olika ekosystem. **Eleven lär sig att identifiera arter.**

Bi3 Eleven lär sig att olika livsmiljöer ökar **naturens mångfald**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ känner till hur ekosystem kan återställas, agerar för att återställa.
- ☐ inser att människan inte klara sig utan en fungerande natur.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Övning: [kartlägga](#) skolgårdens biodiversitet och [öka](#) biodiversiteten i närmiljön
- ☐ Grön flagg har sammanställt ett omfattande materialpaket:
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2021/04/SKOLA_VERKKO_AUKEAMAT.pdf

Lärstig för åk 8

Jakobstad

Åk 8

Kritiskt tänkande

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Mo8 Eleven lär sig att **bedöma flera olika källor** för att få information och använda informationen på ett ändamålsenligt sätt.

Fy12 Eleven använder och **bedömer kritiskt** olika informationskällor samt uttrycker och motiverar olika åsikter på ett för fysiken typiskt sätt.

Ke12 Eleven använder och **bedömer kritiskt** olika informationskällor samt uttrycker och motiverar olika åsikter på ett för kemin typiskt sätt.

Hi2-3 Eleven lär sig att hämta historisk information och **bedöma informationskällornas tillförlitlighet** samt förstå att historisk information kan tolkas på olika sätt.

Att utvärdera information och argument, identifiera antaganden, ifrågasätta status quo och reflektera över hur personlig, social och kulturell bakgrund påverkar tänkande och slutsatser.

Eleven:

- ☐ reflekterar över normer.
- ☐ framför åsikter med argument.
- ☐ granskar och ifrågasätter källor.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ [Övningar](#) för elever att reflektera över normer:
- ☐ [Verktyg](#) för bildanalys
- ☐ [Struktur och verktyg](#) för att skriva argumenterande text
- ☐ [Bedömningsverktyg](#) för källkritik och källhänvisningen samt [lärarhandledning](#).

Åk 8

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärtigen åk
1-9

Sida 1/2

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bk11 Eleven lär sig att iaktta **kulturell mångfald** och hållbar utveckling samt lär sig att påverka med hjälp av bilder.

Hu7 Eleven lär sig att **förhålla sig accepterande** till **kulturell mångfald** i hemmen.

Fortsätter på nästa sida.

Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.

Eleven:

- ☐ förstår att rättvisa för nuvarande och kommande generationer är kopplat till att skydda naturen.
- ☐ reflekterar över andras behov.
- ☐ har kunskap om att människans påverkan på naturen ökat över tid och kan identifiera bakomliggande orsaker.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Materia om barns olika livssituationer, [Livets lotteri](#) och [temauppgifterna](#).
- ☐ Bildbanken Dollar street finns på hemsidan Gapminder.org. I [lärarhandledningen](#) finns det en detaljerad lektionsplanering s 13-22 som hjälper eleverna att få en rättvisare bild av hur hushåll ser ut i olika inkomstklasser.
- ☐ [Klimatanpassningsspelet](#) som utarbetats av SMHI ger ökad förståelse för vad ett varmare klimat innebär och hur man kan möta de nya utmaningarna. Spelet passar för användning inom undervisning kring hållbar utveckling, klimat och samhällsplanering för åk 9 och uppåt.
- ☐ [Materialpaket](#) på hemsidan Landguiden om bland annat konflikter i världen.

Åk 8

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärstigen
åk 1-9

Sida 2/2

Fortsättning:

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bk11 Eleven lär sig att iaktta **kulturell mångfald** och hållbar utveckling samt lär sig att påverka med hjälp av bilder.

Hu7 Eleven lär sig att **förhålla sig accepterande** till **kulturell mångfald** i hemmen.

Sa3 Eleven lär sig att **förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna** samt principerna för en rättsstat och hur dessa anknyter till det finländska rättssystemet.

Hä12 Eleven lär sig att kritiskt bedöma information som berör hälsa och sjukdom samt lär sig att **granska individens rättigheter**, ansvar och möjligheter att påverka i frågor som gäller hälsa och trygghet i den egna lärmiljön och den närmaste omgivningen.

Re6 Eleven lär sig att använda centrala begrepp i etiskt tänkande. Eleven känner till de **centrala mänskliga rättigheterna** samt de etiska principerna i den religion som studeras och andra religioner och åskådningar.

Åk 8

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Ge9 Eleven lär sig att iaktta miljön och de förändringar som sker där, särskilt klimatförändringen och **försvagningen av biodiversiteten**. Eleven lär sig att följa med aktuella händelser i den egna närmiljön, i Finland och i hela världen.

Bi1 Eleven fördjupar sina färdigheter om ekosystemens grundstruktur och funktion. Eleven lär sig att jämföra olika ekosystem. **Eleven lär sig att identifiera arter.**

Bi3 Eleven lär sig att olika livsmiljöer ökar **naturens mångfald**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ☐ känner till hur ekosystem kan återställas, agerar för att återställa.
- ☐ inser att människan inte klara sig utan en fungerande natur.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Övning: [kartlägga](#) skolgårdens biodiversitet och [öka](#) biodiversiteten i närmiljön
- ☐ Grön flagg har sammanställt ett omfattande materialpaket:
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2021/04/SKOLA_VERKKO_AUKEAMAT.pdf

Lärstig för år 9

Jakobstad

Åk 9

Framtidskompetens

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bi6 Eleven lär sig om hur mänsklig verksamhet påverkar de förändringar som sker i miljön. Eleven förstår biologins betydelse i byggandet **av en hållbar framtid**. Eleven förstår betydelsen av bioekonomi och ekosystemtjänster.

Saml8 Eleven lär sig att förstå och tillämpa principer för hållbar ekonomi utgående från ett privat- och nationalekonomiskt perspektiv. (vitsord 9 Eleven motiverar åtgärder som **främjar hållbar framtid** och bedömer vilken inverkan de har på hushåll och nationalekonomier.)

Att skapa alternativa hållbara framtidsvisioner genom att föreställa sig och utveckla alternativa scenarier. Att identifiera åtgärder som behövs för att förverkliga en önskvärd hållbar framtidsvision.

Eleven:

- ❑ vet skillnaden mellan förväntade, önskvärda och alternativa framtider i samband med hållbarhetsscenarier.
- ❑ analyserar etiska val och deras påverkan på en hållbar framtid

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ❑ [Framtidslabbets filmklipp](#) om framtidskompetens, kan användas både för lärare och elever.
- ❑ [Verktyget framtidstankar](#) utgöra ett stöd för elevens eller elevgruppens reflektion och diskussion kring olika framtidsvisioner.
- ❑ Framtidslabbet är en helhet med flera olika lektionsuppslag som läraren kommer åt genom att logga in på denna [självstudiemodul](#)
- ❑ Turun Yliopisto har utarbetat [12 övningar](#) för att öva upp framtidskompetens, materialet är på engelska

Åk 9

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärtigen åk
1-9

Sida 1/2

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Bk11 Eleven lär sig att iaktta **kulturell mångfald** och hållbar utveckling samt lär sig att påverka med hjälp av bilder.

Hu7 Eleven lär sig att **förhålla sig accepterande** till **kulturell mångfald** i hemmen.

Fortsätter på nästa sida.

*Att stödja jämlikhet och
rättvisa för nuvarande och
kommande generationer och
dra lärdom av tidigare
generationer i syfte att
främja hållbarhet.*

Eleven:

- ☐ förstår att rättvisa för nuvarande och kommande generationer är kopplat till att skydda naturen.
- ☐ reflekterar över andras behov.
- ☐ har kunskap om att människans påverkan på naturen ökat över tid och kan identifiera bakomliggande orsaker.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ☐ Materia om barns olika livssituationer, [Livets lotteri](#) och [temauppgifterna](#).
- ☐ Bildbanken Dollar street finns på hemsidan Gapminder.org. I [lärarhandledningen](#) finns det en detaljerad lektionsplanering s 13-22 som hjälper eleverna att få en rättvisare bild av hur hushåll ser ut i olika inkomstklasser.
- ☐ [Klimatanpassningsspelet](#) som utarbetats av SMHI ger ökad förståelse för vad ett varmare klimat innebär och hur man kan möta de nya utmaningarna. Spelet passar för användning inom undervisning kring hållbar utveckling, klimat och samhällsplanering för åk 9 och uppåt.
- ☐ [Materialpaket](#) på hemsidan Landguiden om bland annat konflikter i världen.

Åk 9

Stödja rättvisa

Denna kompetens
genomsyrar hela lärstigen
åk 1-9

Sida 2/2

Fortsättning:

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

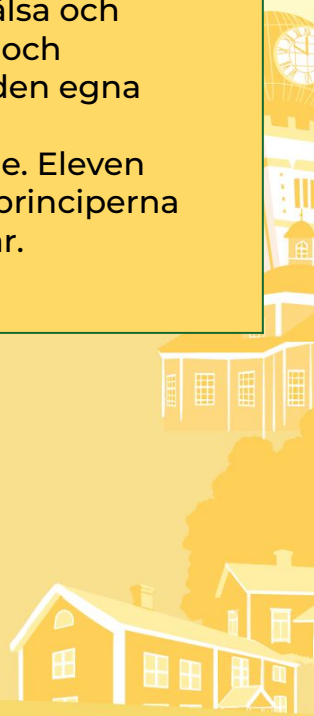
Bk11 Eleven lär sig att iaktta **kulturell mångfald** och hållbar utveckling samt lär sig att påverka med hjälp av bilder.

Hu7 Eleven lär sig att **förhålla sig accepterande** till **kulturell mångfald** i hemmen.

Sa3 Eleven lär sig att **förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna** samt principerna för en rättsstat och hur dessa anknyter till det finländska rättssystemet.

Hä12 Eleven lär sig att kritiskt bedöma information som berör hälsa och sjukdom samt lär sig att **granska individens rättigheter**, ansvar och möjligheter att påverka i frågor som gäller hälsa och trygghet i den egna lärmiljön och den närmaste omgivningen.

Re6 Eleven lär sig att använda centrala begrepp i etiskt tänkande. Eleven känner till de **centrala mänskliga rättigheterna** samt de etiska principerna i den religion som studeras och andra religioner och åskådningar.

Åk 9

Främja naturen

Denna kompetens
genomsyrar hela
lärstigen åk 1-9

Koppling till olika ämnens mål i LP14:

Ge9 Eleven lär sig att iaktta miljön och de förändringar som sker där, särskilt klimatförändringen och **försvagningen av biodiversiteten**. Eleven lär sig att följa med aktuella händelser i den egna närmiljön, i Finland och i hela världen.

Bi1 Eleven fördjupar sina färdigheter om ekosystemens grundstruktur och funktion. Eleven lär sig att jämföra olika ekosystem. **Eleven lär sig att identifiera arter.**

Bi3 Eleven lär sig att olika livsmiljöer ökar **naturens mångfald**.

Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.

Eleven:

- ❑ känner till hur ekosystem kan återställas, agerar för att återställa.
- ❑ inser att människan inte klara sig utan en fungerande natur.

Förslag på uppgifter och lektionsupplägg:

- ❑ Övning: [kartlägga](#) skolgårdens biodiversitet och [öka](#) biodiversiteten i närmiljön
- ❑ Grön flagg har sammanställt ett omfattande materialpaket:
https://vihrealippu.fi/wp-content/uploads/2021/04/SKOLA_VERKKO_AUKEAMAT.pdf

Progressionen av kompetenserna *Stödja rättvisa* och *Främja naturen* som ingår i Jakobstads lärstig för varje årskurs 1-9

Progressionen av kompetensen *Stödja rättvisa*

Kompetens stödja rättvisa (2/12) Eleven:	Åk 1-2	Åk 3-6	Åk 7-9	Gymnasiet
<i>Att stödja jämlikhet och rättvisa för nuvarande och kommande generationer och dra lärdom av tidigare generationer i syfte att främja hållbarhet.</i>	respekterar, förstår och uppskattar olika kulturer.	förstår att det finns likheter mellan olika kulturer, samhällen och individer förstår och reflekterar över personliga behov. har kunskap om hur människans påverkan på naturen ökat över tid.	förstår att rättvisa för nuvarande och kommande generationer är kopplat till att skydda naturen. reflekterar över andras behov. har kunskap om att människans påverkan på naturen ökat över tid och kan identifiera bakomliggande orsaker.	agerar för kulturell mångfald, jämlikhet och miljörättvisa.

Progressionen av kompetensen *Främja naturen*

Kompetens främja naturen (3/12) Eleven:	Åk 1-2	Åk 3-6	Åk 7-9	Gymnasiet
<i>Att inse att människan är en del av naturen, att respektera andra arters och naturens behov och rättigheter i syfte att återställa och återskapa sunda och motståndskraftiga ekosystem.</i>	bryr mig om naturen. rör mig i naturen. upptäcker naturens mångfald.	undersöker naturen. inser att allt människan producerat kommer från råvaror från naturen.	känner till hur ekosystem kan återställas, agerar för att återställa. inser att människan inte klara sig utan en fungerande natur.	tillbringar tid i naturen och återställer den. känner till de viktigaste delarna av vår naturmiljö (geofär, biosfär, hydrosfär, kryosfär och atmosfär) och samverkan mellan dessa. vet att det kan orsaka katastrofer och konflikter när naturresurser skadas eller uttöms.